DOMSTOLENS DOM (tredje afdeling)
2. oktober 1986 *

I sag 75/85

V. R., forhenværende prøveansat tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, via Salaria 237 A, Rom, ved advokaterne Guido Napoletano og Giulio Ippolito, Rom, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Blanche Moutrier, 16, avenue de la Porte Neuve,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved Guido Berardis, Kommissionens juridiske tjeneste, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georges Kremlis, Kommissionens juridiske tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om annullation af beslutningen om at afskedige sagsøgeren samt om erstatning,

har

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

sammensat af afdelingsformanden U. Everling, dommerne Y. Galmot og J. C. Moitinho de Almeida,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 13. marts 1986,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 29. maj 1986,

* Processprog: Italiensk.

afsagt følgende

DOM

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens justitskontor den 21. marts 1985, har V. R., som er forhenværende prøveansat tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, anlagt sag, hvorunder der som det væsentlige er nedlagt påstand dels om annullation af Kommissionens beslutning af 19. juli 1984 om at afskedige sagsøgeren ved prøvetidens udløb, samt annullation af Kommissionens beslutning vedrørende sagsøgerens klage og alle Kommissionens forberedende dispositioner, dels om erstatning for økonomisk og ikke-økonomisk skade.

2 Sagsøgeren, som har universitetseksamen i fysik og er specialiseret i statistik, bestod den generelle udvælgelsesprøve KOM/A/313, som Kommissionen afholdt med henblik på oprettelse af en ansættelsesreserve af fuldmægtige i lønklasse A7/A6. Til de stillinger, som skulle besættes, var der ifølge meddelelsen om ledig stilling knyttet følgende opgaver: »Udførelse efter almindelige retningslinjer af planlægnings-, undersøgelses- eller tilsynsopgaver vedrørende Fællesskabernes virksomhed på det økonomiske område«. Blandt de mulige emner havde sagsøgeren i sin ansøgning valgt »økonometri og statistik« samt »makroøkonomi, herunder politikken på det monetære og skattemæssige område«.

3 Ved meddelelse om ledig stilling nr. KOM/305/82 bekendtgjorde Kommissionen, at der skulle besættes en stilling som fuldmægtig i lønklasse A7/A6 ved den særlige tjeneste »Fællesskabslån: udvikling af fællesskabsinstrumenter«. Den 2. august 1983 blev R. med virkning fra den 15. juli 1983 ansat i denne tjeneste og udnævnt til prøveansat tjenestemand i lønklasse A6. Da administrationen imidlertid den 1. august 1983 besluttede at overføre stillingen til kontoret »Prognoser på mellemlang sigt« med virkning fra 15. juli 1983, indledte sagsøgeren således sin prøvetid dér.

4 Den 21. marts 1984 afgav sagsøgerens overordnede en udtalelse ved prøvetidens udløb i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 34, stk. 2, hvori han i det væsentlige anførte, at R. ikke havde de nødvendige kvalifikationer til at varetage de med stillingen forbundne opgaver. Denne karakteristik blev uddybet med

følgende bedømmelse: »R. har utvivlsomt gode kundskaber i matematisk statistik og teknisk analyse af data. Hans kundskaber inden for makroøkonomi er imidlertid mere begrænsede, og hans evne til at udarbejde notater har vist sig at være utilstrækkelig«. Videre hed det, at »R. ikke har de nødvendige kvalificationer til i tilstrækkeligt omfang at kunne integrere sig som medarbejder inden for generaldirektoratets væsentligste arbejdsområde, dvs. undersøgelser af økonomisk politik samt udfærdigelse af beretninger inden for dette område«. Som konklusion anbefalede R.'s overordnede, at han blev afskediget ved tjenestetidens udløb.

5 Ved skrivelse af 18. april 1984 gav personaledirektøren R. meddelelse om, at han under hensyn til udtalelsen ved prøvetidens udløb var nødt til at indstille ham til afskedigelse, men at administrationen imidlertid ville give ham endnu en chance for at bevise sine faglige evner ved at lade ham foretage en »sammenlignende statistisk analyse« under tilsyn af to »tutorer«; arbejdet skulle være afsluttet inden udgangen af en yderligere periode på tre måneder. Efter at sagsøgeren havde accepteret dette tilbud, modtog han en skrivelse fra administrationen af 25. april 1984, hvori indholdet af den pågældende undersøgelse var nærmere beskrevet.

6 Den 10. juli 1984 fremsatte »tutorerne« deres bemærkninger til den af sagsøgeren foretagne undersøgelse. På den ene side anerkendte de, at R. havde de nødvendige teoretiske kundskaber til at udføre en undersøgelse af den pågældende art, og at han havde forsøgt at foreslå løsninger på det forelagte problem. På den anden side anførte de imidlertid, at undersøgelsen vidnede om »manglende evne til sammenfatning, hvilket giver sig udtryk i, at han har vanskeligt ved at skelne væsentligt fra uvæsentligt«, ligesom han »på grund af manglende overblik er ude af stand til, på grundlag af de foreliggende statistiske oplysninger, at forstå betydningen af de observerede fænomener«, og desuden »anvender en overdreven videnskabelig sprogbrug, som er vanskelig at forstå«. På grundlag af det anførte konkluderede »tutorerne«, at »det ikke er muligt at opnå praktiske resultater af undersøgelsen, sådan som det må forventes af en bruger«.

7 Ved beslutning af 19. juli 1984 afskedigede ansættelsesmyndigheden herefter sagsøgeren med virkning fra den 31. august 1984, hvorved den henviste dels til den bedømmelse, der i udtalelsen ved prøvetidens udløb var foretaget vedrørende sagsøgerens kvalificationer og arbejdsindsats dels til bedømmelsen af hans undersøgelse ved udløbet af den forlængede prøvetid. På grundlag af bedømmelserne

konkluderede ansættelsesmyndigheden, at R. ikke »ses at have tilfredsstillende faglige kvalifikationer til at blive fastansat i den til hans stilling svarende lønklasse«.

8 Efter i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 2, at have indgivet klage, som Kommissionen imidlertid udtrykkeligt afviste ved beslutning af 13. december 1984, har sagsøgeren anlagt denne sag.

Påstanden om annullation af beslutningen om afskedigelse

9 Hvad angår sagsøgerens påstand om annullation af beslutningen om afskedigelse og af samtlige retsakter udstedt i sagen forinden, kan sagsøgerens argumentation sammenfattes i følgende tre anbringender, nemlig dels at de anfægtede retsakter er utilstrækkeligt begrundet, dels at der foreligger en tilsidesættelse af vedtægtens artikel 4 og det principielle krav om ligebehandling, og endelig, at vedtægtens artikel 34 er tilsidesat.

10 Sagsøgeren har for det første gjort gældende, at retsakternes begrundelser er selvmodsigende og behæftet med en åbenbar vildfarelse. Han anfører, at udtalelsen ved prøvetidens udløb af 21. marts 1984 ikke angiver, hvilke kundskaber han hævdes at mangle. Den i udtalelsen af 10. juli 1984 indeholdte begrundelse er selvmodsigende, idet man jo bebrejdede sagsøgeren ikke at have evne til sammenfatning samtidig med, at man pålagde ham at foretage en analyse, ikke en syntese af det pågældende problem. Desuden lægges han med urette til last at have anvendt en videnskabelig sprogbrug ved udarbejdelse af undersøgelsen. Til støtte for det anførte har sagsøgeren fremlagt to bedømmelser, som to universitetslærere har foretaget af hans undersøgelse. I den forbindelse har sagsøgeren endelig nedlagt påstand om, at Domstolen i givet fald indhenter en sagkyndig erklæring vedrørende undersøgelsens videnskabelige kvalitet.

11 Kommissionen har indledningsvis gjort gældende, at administrationen skal foretage en helhedsbedømmelse af en prøveansat tjenestemands evne til at udføre et bestemt arbejde. Kommissionen bestrider, at der i denne sag er modstrid mellem den bedømmelse, der er indeholdt i udtalelsen af 10. juli 1984, og den opgave, som administrationen bad sagsøgeren om at udføre, da det i betragtning af de opgaver, der påhviler tjenestegrenene, må anses for utænkeligt, at man beder en ansat om at foretage en analyse uden at ønske konkrete resultater. Endelig anfører Kommissionen, at sagsøgerens manglende fremstillingsevne bekræfter, at han ikke har de fornødne kvalifikationer til at arbejde som sagsbehandler. I den forbindelse frem-

hæver den, at man ikke blot må foretage en vurdering af arbejdets videnskabelige kvalitet, men også se på mulighederne for dets praktiske anvendelse i en offentlig forvaltningsgren.

12 Vedtægtens artikel 25, stk. 2 bestemmer: »Enhver afgørelse, der indebærer et klagepunkt, skal begrundes«. Begrundelsespligtens formål er i henhold til fast domspraksis at sætte Domstolen i stand til at efterprøve retsaktens lovlighed og at forsyne tjenestemanden med de nødvendige oplysninger for, at han kan vurdere, om retsakten forekommer velbegrundet. Er der specielt tale om en beslutning om at afskedige en prøveansat tjenestemand, skal begrundelsen indeholde en redegørelse for de væsentligste af de overvejelser, som har foranlediget institutionen til at antage, at den prøveansatte tjenestemand ikke har udvist de kvalifikationer og den adfærd, som er nødvendige for at blive fastansat.

13 I det foreliggende tilfælde fremgår det af overvejelserne i beslutningen af 19. juli 1984 — sammenholdt med den bedømmelse af sagsøgerens faglige kvalifikationer, som indgår i administrationens udtalelser af 21. marts og 10. juli 1984, hvortil beslutningen henviser — at Kommissionen baserede sin vurdering på en hel række af forhold, dels vedrørende sagsøgerens evne til at udføre sit arbejde på tilfredsstillende måde, dels vedrørende arbejdets kvalitet. En gennemgang af disse afslører, at de påtalte utilstrækkeligheder angår såvel sagsøgerens kundskaber som hans evne til at udfærdige notater. Følgelig indeholder de anfægtede retsakter den fornødne klare og præcise begrundelse for, at Kommissionen ikke fandt en fastansættelse af sagsøgeren forenelig med tjenestens interesse.

14 Begrundelsen er hverken selvmodsigende eller behæftet med en åbenbar faktisk vildfarelse, således som det hævdes af sagsøgeren. De to udtalelser af 21. marts og 10. juli 1984 stemmer nemlig overens i anerkendelsen af sagsøgerens gode kundskaber i statistik, men fastslår, at han har begrænsede kundskaber inden for makroøkonomi og navnlig mangler evne til skriftlig fremstilling af de foretagne undersøgelser. I den forbindelse findes det ikke at kunne tillægges betydning, at man, på den ene side, i udtalelsen af 10. juli 1984 frakender sagsøgeren evne til sammenfatning, men på den anden side bad ham foretage en undersøgelse, som bestod i en analyse. Analyse og sammenfatning er nemlig to indbyrdes supplerende metoder, som muliggør en løsning af det problem, administrationen ønskede løst med den undersøgelse, sagsøgeren blev bedt om at foretage, og som bestod i at uddrage økonomiske konklusioner på grundlag af statistiske oplysninger.

15 En bedømmelse af en tjenestemands fortjenester finder sted på grundlag af det administrationen tilkommende frie skøn. Følgelig kan en sådan bedømmelse ikke underkendes ved fremlæggelse af sagkyndige erklæringer til godtgørelse af, at en bestemt undersøgelse har videnskabelig kvalitet. Domstolen vil således ikke kunne tage hensyn til de sagkyndige erklæringer, sagsøgeren har fremlagt med henblik herpå, eller bestemme, at der skal indhentes sagkyndig erklæring vedrørende den af sagsøgeren foretagne undersøgelse.

16 Sagsøgeren har derfor ikke bevist, at begrundelsen for de anfægtede retsakter var selvmodsigende eller behæftet med en åbenbar vildfarelse, hvorfor dette anbringende må forkastes.

17 For det andet har sagsøgeren gjort gældende, at det var i strid med vedtægtens artikel 4, stk. 2, at placere ham ved kontoret »Prognoser på mellemlang sigt«, fordi stillingen dér ikke blev opslået ledig, således som den skal efter bestemmelsen. Meddelelsen om ledig stilling nr. KOM/305/82 vedrørte nemlig en stilling som fuldmægtig ved den særlige tjeneste »Fællesskabslån: udvikling af fællesskabsinstrumenter«. Sagsøgeren burde således være blevet ansat ved sidstnævnte tjenestegren. Endelig har sagsøgeren gjort gældende, at den ændrede placering er i strid med det principielle krav om ligebehandling, fordi han af denne grund måtte gennemgå prøvetiden i en stilling, der ikke svarede så godt til hans evner.

18 Herom bemærkes, at vedtægtens artikel 4, som fremhævet af Kommissionen, vedrører den interne bekendtgørelse af ledige stillinger. Artikel 4 skal ses i sammenhæng med vedtægtens artikel 29, stk. 1, som foreskriver, i hvilken rækkefølge institutionen skal undersøge de forskellige muligheder for at besætte ledige stillinger, hvorved Fællesskabets ansatte har fortrinsret frem for ansøgere udefra. Bestemmelsen i vedtægtens artikel 4 har altså til formål at beskytte interesserne hos dem, der i forvejen er ansat ved institutionen, hvorfor ansøgere udefra, in casu sagsøgeren, ikke kan påberåbe sig, at bestemmelsen er overtrådt.

19 Også anbringendet om, at Kommissionen i strid med det principielle krav om ligebehandling har placeret sagsøgeren i en stilling, hvis opgaver ikke modsvarer hans evner, må forkastes. Det er nemlig ikke godtgjort, at de opgaver, som sagsøgeren skulle udføre, ikke svarede til stillingsbeskrivelsen i meddelelsen om ledig stilling nr. KOM/A/313, dvs. den udvælgelsesprøve, som han blev ansat på grundlag af. Det er i hvert fald ubestridt, at såvel arbejdsområdet for det kontor, sagsøgeren

blev placeret ved (»Prognoser på mellemlang sigt«), som den statistiske opgave, han skulle udføre under den forlængede prøvetid, falder ind under et af de valgfrie emner ved udvælgelsesprøven, som sagsøgeren opgav i sin ansøgning, nemlig »økonometri og statistik«.

20 Følgelig må også anbringendet om tilsidesættelse af vedtægtens artikel 4, stk. 2, og af det principielle krav om ligebehandling forkastes.

21 For det tredje har sagsøgeren gjort gældende, at der foreligger en overtrædelse af vedtægtens artikel 34, stk. 1, som fastsætter prøvetiden for tjenestemænd i kategori A til ni måneder. Han anfører, at man ikke, selv ikke med samtykke fra den prøveansatte tjenestemand, kan forlænge den i vedtægten foreskrevne prøvetid, medmindre der foreligger en af de situationer, som udtømmende er opregnet i bestemmelsen, hvilket ikke er tilfældet i denne sag.

22 Heroverfor anfører Kommissionen, at prøvetiden blev forlænget i sagsøgerens interesse og med hans samtykke, idet han i modsat fald ifølge udtalelsen af 21. marts 1984 skulle have været afskediget ved udløbet af den omtalte periode på ni måneder. Vedtægten er ikke til hinder for, at administrationen af billighedsgrunde stiller tjenestemanden gunstigere.

23 I overensstemmelse med det ovenfor anførte bemærkes herom, at sagsøgerens utilstrækkelige evner og arbejdsindsats, som overbevisende beskrives i udtalelsen ved prøvetidens udløb af 21. marts 1984, måtte begrunde hans afskedigelse efter udløbet af den i vedtægten foreskrevne prøvetid. Beslutningen om, med sagsøgerens samtykke, at fravige vedtægtens artikel 34, stk. 1, og forlænge hans prøvetid var således til hans fordel og blev truffet for at give ham yderligere en chance for at dokumentere sine faglige kvalifikationer, således som han ikke havde gjort under den normale prøvetid.

24 Under de foreliggende omstændigheder er sagsøgeren afskåret fra at påberåbe sig den uregelmæssighed, som vedtagelsen af den omhandlede beslutning måtte udgøre, eftersom han i kraft af beslutningen fik en fordel, som han frivilligt accepterede. Herefter må også anbringendet om en tilsidesættelse af vedtægtens artikel 34, stk. 1, forkastes.

25 Af disse grunde må Kommissionen frifindes for sagsøgerens første påstand.

Påstanden om ændring af begrundelsen i beslutningen om afskedigelse

26 Da sagsøgerens principale påstand om annullation af de anfægtede retsakter ikke er taget til følge, må der foretages en prøvelse af hans subsidiære påstand, hvorefter retsakternes begrundelse bør ændres, så de ikke er ærekrænkende for sagsøgeren. Denne påstand går i det væsentlige ud på, at Kommissionen pålægges pligt til at afholde sig fra enhver erklæring om, at sagsøgeren ikke havde de fornødne faglige kvalifikationer til at blive fastansat.

27 Herom bemærkes, at en beslutning om ikke at fastansætte en prøveansat tjenestemand efter prøvetidens udløb i sagens natur må indeholde bedømmelser, der omtaler vedkommendes manglende evne til at udføre de opgaver, som er forbundet med den pågældende stilling. Følgelig vil en institution ikke kunne pålægges at afholde sig fra at foretage sådanne bedømmelser i begrundelsen for sin beslutning.

28 Kommissionen må derfor også frifindes for denne påstand.

Erstatningspåstanden

29 Til støtte for påstanden om erstatning for økonomisk og ikke-økonomisk skade har sagsøgeren gjort gældende, dels at administrationens bedømmelse af hans faglige kvalifikationer er krænkende for hans omdømme, dels at den forsinkede afklaring af hans tjenstlige stilling, som beroede på den forlængede prøvetid, bragte ham i en usikker situation og dermed forhindrede ham i at finde andet arbejde.

30 Herom bemærkes kun, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at de kommissionsretsakter, som muligvis kunne påføre ham skade, herunder navnlig beslutningen af 18. april 1984 om forlænget prøvetid og beslutningen af 19. juli 1984 om at afskedige sagsøgeren, var behæftet med en retlig mangel, som sagsøgeren kan påberåbe sig til egen fordel.

31 Følgelig må Kommission også frifindes for denne påstand.

Sagens omkostninger

32 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at afholde sagens omkostninger, såfremt der er nedlagt påstand herom. I henhold til procesreglementets artikel 70 må institutionerne imidlertid selv bære deres retsudgifter i sager anlagt af Fællesskabets ansatte.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

1) Sagsøgte frifindes.

2) Hver part betaler sine omkostninger.

Everling Galmot Moitinho de Almeida

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 2. oktober 1986.

P. Heim
Justitssekretær

U. Everling
Formand for tredje afdeling